

จากวิกฤตสู่โอกาส ...บ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้านของนิคมฯ วังน้ำเขียว

เรื่อง : ประภาพรธรรม ทองปรี

เรียบเรียง : พรสุดา อินมุลดิ่ง / อิทธิพล สีขาว

เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจโลกสร้างผลกระทบให้แรงงานในเมืองที่ไร้ที่ดินทำกินต้องตกงานและเผชิญกับความยากจนอย่างหนัก รัฐบาลจึงได้ริเริ่มนโยบายแก้จนด้วยการจัดสรรที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อสร้าง "ทุนของชีวิต" และเปิดโอกาสให้คนกลุ่มนี้ได้เริ่มต้นใหม่บนผืนดินของตนเอง ณ อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา พื้นที่แห่งนี้ได้รับการพัฒนาสู่ "นิคมเศรษฐกิจพอเพียง" ที่เป็นมากกว่าแค่แหล่งที่อยู่อาศัย แต่คือต้นแบบความสำเร็จของการพัฒนาที่ยั่งยืน

บทความนี้จะพาไปสำรวจเส้นทางการพัฒนาของชุมชน ที่เริ่มต้นจากการแก้ปัญหารากฐานด้านที่อยู่อาศัย และสาธารณูปโภคผ่านโครงการบ้านมั่นคงชนบท ที่เปลี่ยนจากที่พักพิงชั่วคราวเป็นบ้านที่มั่นคงถาวร นอกจากนี้ยังนำไปสู่การพัฒนาอาชีพและการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง สร้างรายได้ด้วยโมเดลการเกษตรผสมผสานและเกษตรอินทรีย์ ที่ไม่เพียงแต่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น แต่ยังฟื้นฟูระบบนิเวศของป่า ดิน และน้ำให้กลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้ง จนกลายเป็นแหล่งเรียนรู้และต้นแบบความสำเร็จที่พิสูจน์ให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมของคนในชุมชน สามารถนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ได้อย่างไร

ภาพมุมสูงด้านหน้าของนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียว อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา

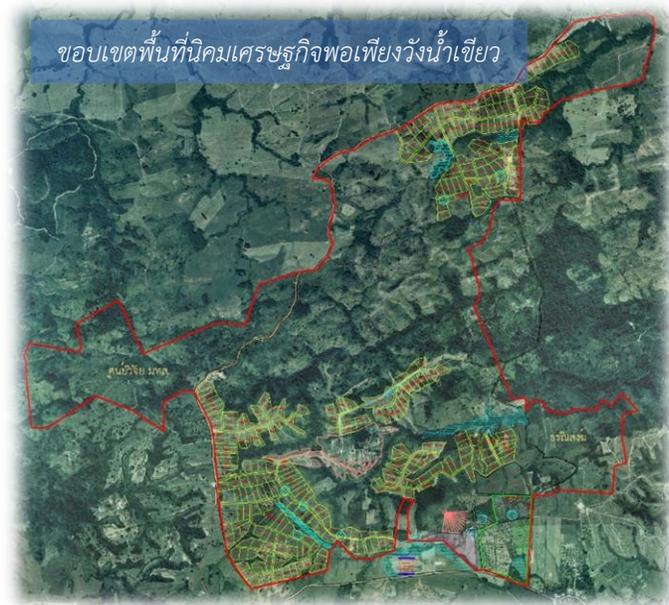
เศรษฐกิจพอเพียง: โมเดลแก้จนฉบับ ส.ป.ก.

เมื่อวิกฤตเศรษฐกิจทำให้คนจำนวนมากต้องตกงานและไร้ที่ดินทำกิน รัฐบาลได้มอบหมายให้สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เข้ามาเป็นผู้บริหารจัดการเพื่อสร้าง "ทุนของชีวิต" ให้กับผู้ที่ได้รับผลกระทบ โดยน้อมนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นแนวทางหลักในการพัฒนา จนนำไปสู่การจัดตั้ง "นิคมเศรษฐกิจพอเพียงในเขตปฏิรูปที่ดิน" ขึ้นเป็นพื้นที่นาร่องใน 11 จังหวัดเมื่อปี พ.ศ. 2549

หนึ่งในตัวอย่างความสำเร็จคือที่อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา บนที่ดิน 3,832 ไร่ ของบริษัทเอกชนที่สละสิทธิให้เพื่อประโยชน์ต่อส่วนรวม พื้นที่แห่งนี้ได้รับการจัดสรรอย่างเป็นระบบ โดยแบ่งออกเป็น 5 ส่วนสำคัญ ได้แก่ พื้นที่ศูนย์ปฏิบัติการ พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ธรณีสงฆ์ พื้นที่อนุรักษ์ธรรมชาติ และพื้นที่ถนน/แหล่งน้ำ ซึ่งมีการจัดสรรที่ดินแปลงย่อยขนาด 2.5 ไร่ ให้กับเกษตรกรจำนวน 315 ราย โดยเฉพาะกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ต้องการเปลี่ยนอาชีพมาทำการเกษตร เพื่อเป็นพี่เลี้ยงและสร้างรากฐานที่มั่นคงให้กับชุมชนแห่งนี้

ยุทธศาสตร์ “การพัฒนา นิคมเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอวังน้ำเขียว”

โครงการนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียว คือ ยุทธศาสตร์แก้จนแบบครบวงจร ที่ดำเนินงานภายใต้ยุทธศาสตร์ขจัดปัญหาความยากจนตั้งแต่ระดับบุคคลจนถึงระดับประเทศ โดยยึดการพัฒนาที่ยั่งยืนผ่าน 4 หลักการ ได้แก่ 1) การสร้างกระบวนการเรียนรู้ ตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 2) การฝึกอบรมภาคปฏิบัติ เพื่อเพิ่มรายได้ลดรายจ่าย และการเข้าถึงโอกาสใหม่ๆ 3) การนำที่ดินรกร้างมาใช้ให้เกิดประโยชน์ ควบคู่ไปกับการฟื้นฟูธรรมชาติ และ 4) การรวมกลุ่มเกษตรกร เพื่อสร้างพลังต่อการตลาดและความร่วมมือกับภาคเอกชน เชื่อมโยงไปสู่การส่งออกในรูปแบบการทำ Contract Farming กับบริษัทเอกชน ซึ่งโมเดลนี้ได้เปลี่ยนพื้นที่ว่างเปล่าให้กลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและสามารถพึ่งพาตนเองได้

ด้านการออกแบบวางผังพื้นที่ที่มีการแบ่งระบบผัง เป็น 5 โซน เพื่อส่งเสริมการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ โดยมีการประชุมสมาชิกเพื่อร่วมกันคัดเลือกตัวแทนแต่ละโซนขึ้นมาเป็นกรรมการชุมชน เพื่อทำหน้าที่ประสานงานภายในพื้นที่ นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ขึ้น ซึ่งบริหารจัดการโดยคณะกรรมการชุมชนที่มาจากคัดเลือกสมาชิกที่มีความเชี่ยวชาญและความสมัครใจ ขณะเดียวกันก็มีการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง โดยการไปศึกษาดูงานจากกลุ่มออมทรัพย์บ้านสวมฮ่อม นำมาซึ่งการสร้างกฎระเบียบและข้อบังคับ

ร่วมกัน เช่น การกำหนดให้มีการออมทรัพย์ของสมาชิกในทุกวันที่ 9 ของเดือนอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งต่อยอดขยายผลไปสู่การจัดสวัสดิการต่างๆ เช่น เงินช่วยเหลือในกรณี เกิด แก่ เจ็บ ตาย และทุนการศึกษาสำหรับสมาชิก

แม้จะได้รับโอกาสในการมีที่ดินสำหรับอยู่อาศัยและทำกิน แต่เกษตรกรกลุ่มแรกที่ย้ายเข้ามาอยู่ในพื้นที่นิคมฯ วังน้ำเขียวต้องเผชิญกับอุปสรรคและความท้าทายมากมาย พื้นที่แห่งนี้เดิมเคยเป็นไร่ข้าวโพดเชิงเดี่ยวที่ดินเสื่อมโทรมและถูกทิ้งร้างมานาน อีกทั้งยังขาดระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน ทั้งไฟฟ้าและประปาทำให้ในตอนกลางคืนต้องใช้เทียนหรือตะเกียง และต้องลำบากในการหาน้ำจากสระมาใช้ ซึ่งบางครั้งเรือยนต์ต้องขึ้นเขาเพื่อตักน้ำ ทำให้การดำรงชีวิตเป็นไปอย่างยากลำบาก นอกจากนี้ยังต้องเผชิญกับปัญหาการทิ้งปาทิ้งขยะที่เข้ามาสร้างความเสียหายแก่พืชผลทางการเกษตร และที่อยู่อาศัยก็ยังไม่มั่นคงต้องสร้างกระต๊อบเพื่อใช้พักพิงชั่วคราว

จากความลำบาก สู่การพัฒนาที่ยั่งยืน: พลังความร่วมมือในนิคมเศรษฐกิจพอเพียง

แม้ว่าการเริ่มต้นชีวิตใหม่ในนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวจะต้องเผชิญกับอุปสรรคหลายประการ แต่ด้วยความมุ่งมั่นของเกษตรกรและความร่วมมือจากหลากหลายหน่วยงาน ทำให้พื้นที่แห่งนี้ค่อยๆ พัฒนาขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยมี **สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน** เข้ามาสนับสนุนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานแก่กลุ่มเกษตรกร 150 ครัวเรือนแรกที่เข้ามาอยู่ พร้อมพัฒนาถนนเส้นทางสัญจร และการเจาะบ่อบาดาลเพื่อแก้ปัญหาหน้าใช้ **สถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)** สนับสนุนการพัฒนาที่อยู่อาศัยและการพัฒนาคุณภาพชีวิตแก่ประชาชนในพื้นที่ **มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีเกษตรนครราชสีมา** ได้เข้ามาช่วยอบรมให้ความรู้ด้านเกษตรอินทรีย์ พร้อมสนับสนุนปัจจัยการผลิตที่จำเป็น เช่น การผลิตปุ๋ย เมล็ดพันธุ์ และระบบน้ำ (ท่อน้ำ บั๊มน้ำ) เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ เพื่อเป็นฐานตั้งต้นให้แก่เกษตรกรรุ่นใหม่ ทำให้พื้นที่สามารถขยายประชากรจากหลายพื้นที่ได้ นอกจากนี้ ยังมีการสนับสนุนจากหน่วยงานอื่นๆ ที่เข้ามาช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม เช่น **สำนักงานปศุสัตว์** ที่ให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงสัตว์และช่วยดูแลสุขภาพของสัตว์ **องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น** ที่เข้ามาอำนวยความสะดวกและให้ความรู้เรื่องการพัฒนาพื้นที่และการทำธนาคารขยะ เพื่อสร้างรายได้เสริมในครัวเรือน รวมถึงการพัฒนาพื้นที่กลางของชุมชนเป็นสนามกีฬาสำหรับเยาวชน **หน่วยงานสาธารณสุขและ อสม.** ดูแลด้านสุขภาพ และ **สำนักส่งเสริมการเรียนรู้** ที่ส่งเสริมการเรียนรู้นอกสถานที่ และ **สำนักงานเกษตรอำเภอ** สนับสนุนองค์ความรู้ด้านการทำเกษตร การสร้างโรงเรือน เป็นต้น ความร่วมมือจากทุกภาคส่วนนี้ได้เปลี่ยนพื้นที่ที่เคยรกร้างให้กลายเป็นชุมชนที่เข้มแข็งและยั่งยืน

โครงการบ้านมั่นคงที่วังน้ำเขียว : จุดเปลี่ยนสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

จุดเปลี่ยนสำคัญของการพัฒนาเกษตรยั่งยืนวังน้ำเขียวเริ่มขึ้นเมื่อเครือข่ายที่ดินที่อยู่อาศัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. ได้เข้ามาพัฒนาโครงการบ้านมั่นคงในชุมชนนิคมเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอวังน้ำเขียว นำไปสู่กระบวนการสำรวจผู้เดือดร้อนรายครัวเรือน รวมทั้งวิเคราะห์ปัญหาความเดือดร้อนและความต้องการในแต่ละครัวเรือนอย่างละเอียด ทำให้พบว่าถึงแม้ชาวบ้านจะได้รับ

การจัดสรรที่ดินจาก ส.ป.ก. แล้ว แต่ชาวบ้านในชุมชนยังคงประสบปัญหาด้านที่อยู่อาศัยทรุดโทรม ไม่เหมาะสมกับการอยู่อาศัย และขาดแคลนสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต ดังนั้น จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนการพัฒนาชุมชน ภายใต้โครงการบ้านมั่นคงชนบท เพื่อแก้ไขปัญหาเหล่านี้อย่างเป็นระบบและยั่งยืน

แม้ว่าจะได้รับโอกาสในการจัดสรรที่ดินกว่า 700 ไร่ จำนวน 325 แปลง และชาวบ้านเข้าอยู่อาศัยและสร้างความมั่นคงในชีวิตอย่างต่อเนื่อง มีการสร้างที่พัก พัฒนาเส้นทางสัญจร ออกแบบระบบการอยู่อาศัยเรื่อยมา แต่ก็ยังเผชิญกับข้อจำกัดด้านต้นทุนทำให้การพัฒนาที่อยู่อาศัยยังไม่มั่นคงนัก หลายครัวเรือนต้องสร้างที่พักพิงตามกำลังของตนเอง เครือข่ายองค์กรชุมชนตำบลวังน้ำเขียวจึงได้รวบรวมข้อมูลสถานการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่และจัดทำแผนพัฒนาชุมชนท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ นำไปสู่การประชุมระดับอำเภอเพื่อจัดทำแผนบูรณาการที่ครอบคลุม 3 ด้านสำคัญ ได้แก่ **แผนการพัฒนาที่ดินและที่อยู่อาศัยให้มั่นคง** เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิต **แผนพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน** เพื่อพัฒนาอาชีพและรายได้ และ **แผนพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม** เพื่อรับมือกับภัยธรรมชาติและสัตว์ป่า เช่น ช้างป่าและกระทิง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนผ่านจากชุมชนที่พึ่งพิงตนเองเพียงลำพัง สู่อการสร้างชุมชนเข้มแข็งด้วยความร่วมมือและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน

จากแผนการพัฒนาที่ชัดเจน ชุมชนนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวได้รวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์บ้านมั่นคงชนบทนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียว ในปี 2562 เพื่อแก้ไขปัญหาที่อยู่อาศัยและยกระดับคุณภาพชีวิตของสมาชิกอย่างเป็นระบบ โดยได้ดำเนินการพัฒนาแผนงานภายใต้โครงการบ้านมั่นคงชนบทและได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) หรือ พอช. รวม 304 ครัวเรือน คิดเป็นเงิน 15,086,441 บาท ซึ่งในจำนวนนี้เป็นบุดหนุนเพื่อการพัฒนาที่อยู่อาศัยสำหรับ 299 ครัวเรือน จำนวน 11,960,000 บาท และงบเพื่อพัฒนาระบบสาธารณูปโภคที่จำเป็น เช่น ระบบน้ำเพื่อการเกษตร ไฟฟ้าส่องสว่าง และถนนสัญจรในชุมชนอีก 3,126,441 บาท การสนับสนุนครั้งนี้ นับเป็นก้าวสำคัญที่ช่วยให้ชุมชนสามารถสร้างความมั่นคงในชีวิตได้อย่างเป็นรูปธรรม

ด้วยการสนับสนุนจากหลายภาคส่วนและความมุ่งมั่นของสมาชิกอย่างต่อเนื่อง ชุมชนนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวจึงเกิดการพัฒนาก้าวกระโดด ต้นทุนชีวิตของชาวบ้านดีขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีการเข้าถึงน้ำและไฟฟ้าอย่างทั่วถึง เกษตรกรที่ยังไม่เคยย้ายเข้ามาอยู่อาศัยก็ตัดสินใจเข้ามาตั้งถิ่นฐานมากขึ้น ทำให้ชุมชนเติบโตและคึกคัก

ชาวบ้านที่อยู่อาศัยที่มั่นคงถาวร ไม่ใช่แค่กระต๊อบชั่วคราวอย่างในอดีต ถือเป็นรากฐานที่มั่นคงให้กับชีวิต เมื่อปัญหาด้านที่พิกพิงหมด ทำให้ไม่ต้องกังวลเรื่องความปลอดภัยหรือความไม่แน่นอนในการอยู่อาศัยอีกต่อไป ชาวบ้านก็จะสามารถมีสมาธิกับการพัฒนาด้านอื่นๆ เช่น การทำมาหากิน และการดูแลครอบครัว นอกจากนี้ การเข้าถึงไฟฟ้าและน้ำประปาอย่างทั่วถึง ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยยกระดับคุณภาพชีวิต ชาวบ้านไม่ต้องลำบากในการหาน้ำจากแหล่งน้ำที่อยู่ไกล และมีไฟฟ้าใช้เพื่ออำนวยความสะดวก

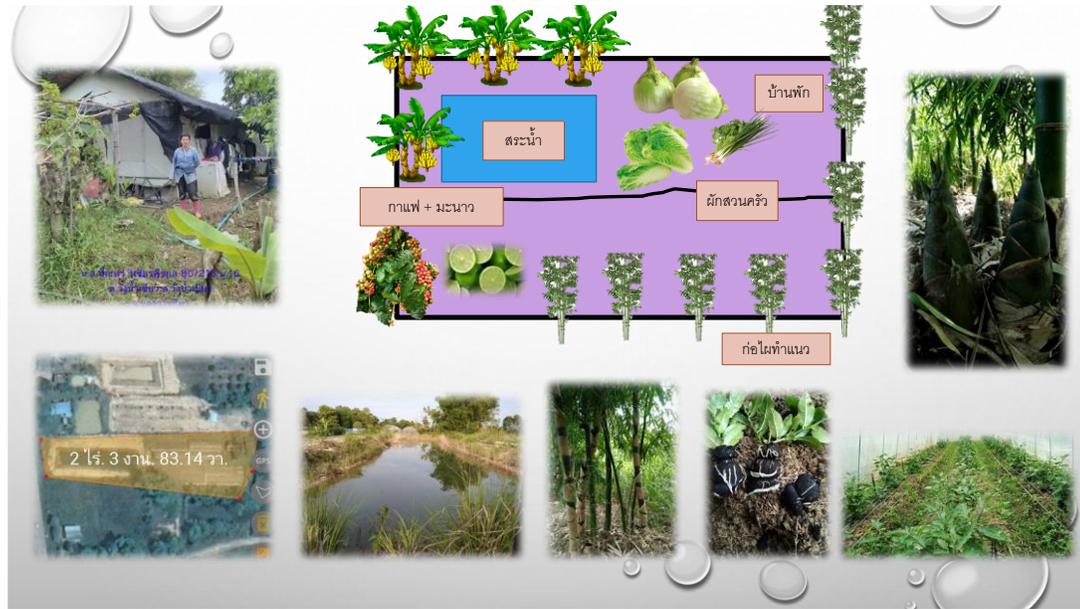
โมเดลการเกษตรที่ยั่งยืน: จากการผลิตในครัวเรือนสู่การรวมกลุ่มอาชีพ

พื้นที่นิคมเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอวังน้ำเขียว เป็นพื้นที่ที่มีความเหมาะสมในการพัฒนากิจกรรมด้านการเกษตรเป็นอย่างมาก โดยได้รับการสนับสนุนทั้งด้านองค์ความรู้ ต้นทุนการผลิต พันธุ์สัตว์ และเมล็ดพันธุ์บางส่วนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ส.ป.ก. นครราชสีมา ปศุสัตว์อำเภอวังน้ำเขียว เป็นต้น โดยการผลิตของสมาชิกในชุมชนมีการผลิตใน 2 ระบบคือ

การผลิตในครัวเรือน โดยสมาชิกแต่ละครอบครัวจะทำกิจกรรมในแปลงที่ได้รับจัดสรรครัวเรือนละ 2-2-0 ไร่ โดยเป็นทั้งที่อยู่อาศัยและที่ทำการเกษตรเพื่อกินและสร้างรายได้ โดยแต่ละครอบครัวก็จะทำการผลิตตามศักยภาพและความถนัดของตนเอง เป็นต้น

ตัวอย่างกิจกรรมในแปลงครัวเรือน 2 - 2 - 0 ไร่

การผลิตแบบกลุ่ม มีการรวมกลุ่มอาชีพที่หลากหลาย เพื่อสร้างความแข็งแกร่งทางเศรษฐกิจ โดยกลุ่มอาชีพต่างๆ ได้เชื่อมโยงกันเกิดการดูแลภายในระบบกลุ่ม ซึ่งละกลุ่มจะมีพื้นที่ศึกษาดูงานให้เป็นพื้นที่เรียนรู้ พื้นที่สร้างรายได้ พื้นที่สร้างกิจกรรมร่วมกัน มีจุดเด่นที่สามารถต่อยอดให้สมาชิกเกิดอาชีพที่สร้างรายได้อย่างยั่งยืน ได้แก่

“กลุ่มเกษตรอินทรีย์ กลุ่มแปลงรวม กลุ่มเกษตรเกษตรแปลงใหญ่ กลุ่มสมุนไพรร” มีการรวมกลุ่มขาย พืชผลที่ปลูกในแปลงรวมที่ชุมชนช่วยกันดูแล เช่น ขมิ้น ข่า ไพร หลู่ฮ้านางแดง ผาง

“กลุ่มไส้เดือน” สร้างรายได้จากการทำปุ๋ยจำหน่ายและเป็นศูนย์เรียนรู้ และได้การรับรองใบ "Organic Thailand" เพื่อการันตีความสำเร็จอีกขั้นในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรมในพื้นที่

“กลุ่มคัตเมล็ดพันธุ์” มีการเชื่อมโยงโดยนำเมล็ดพันธุ์จากกลุ่มอินทรีย์มาขายและจำหน่ายแก่กลุ่มเกษตรกรผสมผสาน สร้างเป็นพื้นที่ศึกษาดูงาน

“กลุ่มเลี้ยงผึ้ง กลุ่มเลี้ยงวัว” สร้างรายได้จากการเลี้ยงขายเนื้อ ขายพันธุ์

“กลุ่มโฮมสเตย์” เกิดจากการต่อยอดการพัฒนาที่อยู่อาศัยที่บ้านมีความมั่นคงสวยงามยกระดับเป็นที่พักโฮมสเตย์ โดยได้รับการรับรองมาตรฐานจากธนาคารออมสิน และมหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา

“กลุ่มแปรรูป” จัดพื้นที่ศูนย์เรียนรู้ เกิดการสร้างศักยภาพแก่เกษตรกร สร้างรายได้หมุนเวียนในพื้นที่แต่ละแปลง ที่แบ่งตามกลุ่ม มีการนำเอาเทคโนโลยีการแปรรูปพืชผักเกษตรอินทรีย์ อบแห้ง บดผงบรรจุแคปซูล เช่นกล้วยผักเคล ชมื่น บีทรูท วอเตอร์เคส ที่ขายตามพิธีภัณฑ์เฉลิมพระเกียรติ ขายออนไลน์ ขายในพื้นที่ศึกษาดูงาน มีการรวมผลผลิตเพื่อขาย และรายได้นำกลุ่มต่อยอดผลิตภัณฑ์

การรวมกลุ่มเหล่านี้ไม่เพียงแต่ช่วยเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิก แต่ยังสร้างพื้นที่สำหรับแลกเปลี่ยนเรียนรู้และสร้างกิจกรรมร่วมกัน ทำให้ชุมชนสามารถพัฒนาไปสู่การเป็นศูนย์เรียนรู้ด้านการเกษตร และเป็นต้นแบบให้กับชุมชนอื่นๆ ที่สนใจได้อีกด้วย

การสร้างทุนและสวัสดิการชุมชน: รากฐานที่มั่นคงของนิคมฯ วังน้ำเขียว

ชุมชนนิคมเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอวังน้ำเขียวได้สร้างความเข้มแข็งจากภายในด้วยการจัดตั้ง **กลุ่มออมทรัพย์** ซึ่งเป็นกิจกรรมแรกๆ ที่ดำเนินการเพื่อสร้างระบบทุนที่ยั่งยืน ปัจจุบันมีสมาชิกกว่า 560 รายที่เข้าร่วม โดยมีเงื่อนไขการออมขั้นต่ำเพียงเดือนละ 50 บาทต่อคน กลุ่มมีระบบการบริหารจัดการที่โปร่งใสโดยคณะกรรมการที่ดูแลด้านบัญชีและการเบิกจ่ายอย่างเป็นระบบ และมีการแจ้งข้อมูลข่าวสารผ่านช่องทางไลน์

ทุนภายในชุมชนที่เกิดจากการออมนี้ได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์อย่างหลากหลาย เช่น การจัดสวัสดิการปล่อยกู้ให้สมาชิกไม่เกิน 20,000 บาท/ราย ไม่เกิน 10% ของทุน การลงทุนซื้อข้าวสารจำหน่ายให้กับสมาชิกในราคาถูกกว่าตลาดภายนอก รวมถึงการจัดสวัสดิการดูแลสมาชิกด้าน เกิด แก่ เจ็บ ตาย ทุนการศึกษา และกิจกรรมร่วมกันอื่นๆ

ปัจจุบัน กลุ่มออมทรัพย์มีเงินทุนหมุนเวียนภายในชุมชนมากกว่า 3 ล้านบาท ซึ่งนอกจากจะช่วยให้สมาชิกมีแหล่งเงินทุนแล้ว กำไรที่เกิดขึ้นยังถูกนำไปใช้เป็นทุนการศึกษาสำหรับเด็กและเยาวชน รวมถึงการสนับสนุนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาชุมชนอีกด้วย สิ่งนี้แสดงให้เห็นว่าการสร้างทุนไม่ได้เป็นเพียงการสะสมเงิน แต่เป็นการสร้างความมั่นคงและสานสัมพันธ์ในชุมชน

กิจกรรมการออมทรัพย์ในชุมชน และการจัดสวัสดิการดูแลช่วยเหลือสมาชิก

เปลี่ยนวิถีชีวิต: เกษตรอินทรีย์สร้างชุมชนยั่งยืนที่วังน้ำเขียว

ในพื้นที่นิคมเศรษฐกิจพอเพียงอำเภอวังน้ำเขียว ชุมชนได้รวมตัวกันกำหนดกติกาสำคัญเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน นั่นคือการทำเกษตรอินทรีย์ ที่มุ่งมั่นจะไม่เผาหญ้าและไม่ใช้ยาฆ่าหญ้า เพื่อรักษาสภาพแวดล้อมให้คงความอุดมสมบูรณ์ ด้วยการสนับสนุนองค์ความรู้จากหน่วยงานต่างๆ เช่น กรมส่งเสริมการเกษตร ที่เข้ามาสอนวิธีการทำแปลงพยกอร์น เพื่อจัดการศัตรูพืชได้อย่างทันท่วงที ทำให้ชาวบ้านไม่ต้องพึ่งพาสารเคมีอีกต่อไป

นอกจากการผลิตที่ปลอดภัยแล้ว ชาวบ้านยังร่วมกันดูแลและอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างจริงจัง ผ่านกิจกรรมที่สร้างสรรค์ร่วมกัน เช่น การปลูกป่า ทำแนวกันไฟ และสร้างฝายชะลอน้ำในป่าชุมชน ส่งผลให้ป่ามีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น มีการพบเห็นเห็ดในป่า ซึ่งเป็นแหล่งอาหารและรายได้เสริมของชุมชน การไม่เผาทำให้มลพิษทางอากาศลดลงอย่างเห็นได้ชัด นอกจากนี้ยังมีการวางระบบน้ำเพื่อรองรับการทำเกษตรปลอดภัย ทำให้ชาวบ้านสามารถผลิตผลผลิตอินทรีย์ได้อย่างมีคุณภาพและมั่นคง

ความร่วมมือในการพัฒนาที่ยั่งยืนนี้ ทำให้พื้นที่นิคมฯ วังน้ำเขียวไม่เพียงแต่เป็นแหล่งผลิตอาหารปลอดภัยเท่านั้น แต่ยังคงกลายเป็นต้นแบบของชุมชนที่เติบโตควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ สะท้อนให้เห็นถึงความสำเร็จที่เกิดจากพลังของคนในชุมชนที่พร้อมจะเปลี่ยนวิถีชีวิตเพื่อสิ่งที่ดีขึ้น

บทสรุป : บ้านที่ให้มากกว่าคำว่าบ้าน

จากจุดเริ่มต้นที่ไม่มีอะไรเลย สมาชิกชุมชนนิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวได้ก้าวผ่านความยากลำบากสู่การมีชีวิตที่มั่นคงอย่างแท้จริง เดิมทีพวกเขาคือกลุ่มคนไร้ที่ดินทำกินที่ต้องดิ้นรน แต่ด้วยโอกาสที่ได้รับจากการจัดสรรที่ดินและพลังแห่งความร่วมมือ ทำให้พวกเขาสามารถสร้างรากฐานชีวิตขึ้นมาใหม่ได้

ความสำเร็จที่เกิดขึ้นไม่ได้จำกัดแค่การมีที่ดินทำกิน แต่ยังรวมถึงการพัฒนาคุณภาพชีวิตแบบองค์รวม การมีส่วนร่วมในโครงการบ้านมั่นคงชนบท ทำให้ชุมชนมีบ้านที่มั่นคงถาวร มีน้ำและไฟฟ้าใช้อย่างเพียงพอ จากนั้นจึงต่อยอดไปสู่การสร้างอาชีพและรายได้ที่ยั่งยืนด้วยการจัดตั้งกลุ่มอาชีพต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปผลผลิต การเลี้ยงสัตว์ หรือการทำเกษตรอินทรีย์ ชุมชนยังสร้างความแข็งแกร่งจากภายในด้วยการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์ซึ่งกลายเป็นทุนสำคัญในการขับเคลื่อนกิจกรรมเพื่อส่วนรวม

วันนี้ นิคมเศรษฐกิจพอเพียงวังน้ำเขียวไม่ได้เป็นเพียงแค่อู่อยู่อาศัย แต่ยังเป็นศูนย์เรียนรู้ที่พร้อมถ่ายทอดประสบการณ์และองค์ความรู้ด้านการเกษตร การแปรรูป และการรวมกลุ่ม ให้กับผู้ที่สนใจจากภายนอก ซึ่งเป็นการยืนยันได้อย่างดีว่า "บ้าน" ที่นี่ให้มากกว่าเพียงแค่ที่พักพิง แต่ยังเป็นรากฐานที่สร้างโอกาส อาชีพ และชีวิตที่มั่นคง